

verkeersdrempel aan de kleine poort

12 november 2008

Het is onze laatste halve dag in Katak-Kombe. Vanmiddag vliegen we naar Kananga, het begin van onze terugreis naar België.

Ik heb besloten ervoor te zorgen dat de poorten, die gisteren geplaatst zijn, zich vanzelf sluiten. Een metalen veer zal hier niet te vinden zijn. Zoeken heeft geen zin, dus vraag ik aan de eerste de beste die ik tegenkom mij een kapotte binnenband van een motor te brengen. Die snij ik dan in lange repen en knoop die in mekaar. Die elastiek zal, als hij aan de poort bevestigd is, de poort sluiten telkens ze open gedaan werd. Een tweede, dubbele poort wordt op dezelfde wijze aangepakt. De stijlen waaraan ze ophangt zijn echter niet goed in de grond verankerd. De poort hangt scheef en sluit niet goed. We lossen dit probleem op en zien dan dat een van de poorten ook nog scheef gemaakt is, ze is van boven te breed. De schrijnwerker zal ook dit mankement oplossen en dan zal ook deze poort zich automatisch sluiten: de automatische poorten van Katak-Kombe, een streek waar zelfs de muskieten nog wild zijn. Muskieten? Niet gezien vandaag en gisteren ook niet. Wie weet vonden ze het idee van automatische poorten te tam en zijn ze gevluht.

Pierre heeft enkele mannen aan het werk gezet om voor de poorten een verkeersdrempel/remmer aan te leggen. Fietsers en vooral motorrijders durven nogal eens te snel door de poort te vlammen. Dat is vooral voor die poorten niet zo gezond. De aarden drempel wordt goed dertig centimeter hoog.

In de nabijheid van de verbrandingsoven is een man, in opdracht van Yves, de insectariumstronk aan het verwijderen. Goed! In de buurt is een big tussen de struiken naar voedsel aan 't snuffelen. Niet goed!

Op de laatste knip moet Yves van alles en nog wat oplossen of dringend regelen.

Na het middagmaal wachten we op het signaal om te vertrekken. We wachten... en wachten... Wachten zijn we al gewend geraakt ondertussen. Het begint te regenen, in de verte rommelt een onweer. Zullen we wel vertrekken? Wachten, wachten, wachten...

Uiteindelijk blijkt dat iedereen op een signaal van Yves wacht om te vertrekken. Yves wist van niets en wachtte dus ook op een signaal zoals wij. Bon (om het op zijn Yves' te zeggen), we vertrekken dus richting de piste van Dinglele.

We hebben hier, naar Belgische maatstaven, heel sober geleefd. Toch leefden we naar de maatstaven van hier in grote luxe. We hebben ons echt thuis gevoeld, onder mekaar hebben we het daar dikwijls over gehad.

De weg ziet er helemaal anders uit ten gevolge van het onweer van enkele dagen geleden. Stukken weg zijn weggespoeld, er zijn diepe putten en onvoorstelbare plassen. Gelukkig is er voldoende ruimte naast de weg om een parallel parcours te gebruiken. Het vliegtuigje, waarmee de AzV naar hier gevlogen kwamen, staat aan de grond verankerd om niet weg te waaien. Waar is de piloot? Eh... ja, hij moest door een van ons voertuigen in Dinglele opgepikt worden. Een van de auto's maakt rechtsomkeer en brengt wat later de piloot mee. Die dacht dat we, gezien het dreigende onweer, vandaag niet meer zouden vliegen. Hij maakt zijn vliegtuig los, haalt een weegschaal uit om alle passagiers te wegen: Mieke, Yves, Henriette en ik. Een kleine vijftig mensen zijn komen kijken. Een vliegtuig is altijd een attractie die zo haar voordelen heeft. Enkele mensen geven brieven

mee aan de piloot om die vanuit Kananga te laten versturen. Anderen hebben allerhande bagage bij die ze met het vliegtuig willen meegeven: dozen, dingen verpakt in stof of plastic, levende kippen, een zak vol dikke, levende wormen... Uiteraard moet onze bagage, onze 'histoires', zeker en vast eerst opgeladen worden. De andere bagage mag mee als er nog plaats over is in dit kleine vliegtuigje, een Cessna 206. De kippen en de wormen mogen ook mee. Wees er maar zeker van dat je hier in geen enkel geval een kip wil zijn die moet vervoerd worden. Iemand probeert ons voor het vertrek wat gedroogde/gerookte vis te verkopen.

Bagage? Histoires!

Bagage wordt hier over het algemeen 'histoires' genoemd.

"On va prendre vos histoires!"

Er is echter geen tijd meer voor commercie. De piloot wil zo vlug mogelijk vertrekken want het dreigt weer te gaan regenen en er is een onweer op komst. Hij probeert via de radio contact te krijgen met Kananga maar door het onweer is dat niet mogelijk. We stijgen op voor een ruim twee uren durende vlucht.

Het oerwoud beneden ons is adembenemend mooi, ogenschijnlijk oneindig groot. We zien bomen in alle tinten van groen. Sommige bomen hebben een diameter van minstens dertig meter. De bloeiende flamboyants zorgen voor rode vlekken in het gevarieerde groen. Her en der bloeit een boom met witte bloemen. Er zijn weinig open plaatsen in het woud. We zien akkertjes in het bos bij kleine woongemeenschappen van vier, vijf hutten.

Halfweg de vlucht doemt voor ons een hevig onweer op. De piloot besluit om er in een ruime

boog omheen te vliegen. "Er doorheen vliegen kan wel geen kwaad," zegt hij, "maar de passagiers hebben dat meestal niet graag want het vliegtuig kan binnen de onweerswolken nogal hevig schudden en op en neer gaan." Ondertussen houdt hij de bewolking rondom ons goed in de gaten.

Het woud wordt dunner. We vliegen boven een savannegebied. Her en der liggen chaotisch verspreide akkers dicht bij mekaar niet ver van dorpjes. Nabij een rivier ligt een tamelijk groot dorp. Af en toe, elders in de steppe, ver weg van andere woongemeenschappen, zien we minuscule nederzettingen met niet meer dan zes hutten.

Voor de landing vliegen we in een ruime boog rond Kananga, een stad uit de koloniale periode met grote huizen en een dambordstratenpatroon. Ruim een uur voor het duister landen we Kananga. Het vliegveld heeft een lange landingsbaan, een van de enige in het Congolese binnenland waar grote vliegtuigen kunnen landen. Daardoor zijn er hier basissen van de VN, het Congolese leger én het Belgisch leger. We zijn pas uitgestapt als een pipo (lees agent) van de grenspolitie onze paspoorten komt opeisen. We geven ze niet af maar gaan met hem mee naar het bureau d'immigration (Direction Générale de Migration-DGM). Gek, want we zijn toch al in Congo. Een ambtenaar schrijft daar al onze gegevens op: naam, adres, beroep, waar we naar toe gaan en zullen logeren, de hoeveelste keer het is dat we hier landen en zullen verblijven. De vorm van het papier waarop hij alles neerschrijft, is universeel in Congo: een wit blad waar met lat en bic de lijntjes en kolommen getrokken zijn. Die procedure verloopt vlot (Yves had de naam van de rector van de universiteit laten vallen, een zeer invloedrijk man hier) maar het kan ook anders. Het is in feite een ambtenaarlijke, intimiderende plagerij waar dat

soort ambtenaren zich goed bij voelt. Het is een typische bezigheid van ambtenaren in landen als Congo of het Roemenië van acht jaar en meer geleden. Terwijl we wachten taxiet een groot vliegtuig naar de startbaan. Het was pas gelost. Een hele stapel dozen met melk staat netjes gestapeld achter de motoren en naast het vliegtuig. Als de piloot gas geeft om het vliegtuig in beweging te zetten, vliegen veel dozen in de lucht als waren het lichte papiertjes. De melk spat in de rondte, erg jammer van die melk, zeer stom gestapeld!

De agent die na de landing onze paspoorten kwam ophalen, sprak Henriette aan: "Mama, tu dois payer!" Henriette: "Je ne paye pas, vous êtes ici pour rendre service aux voyageurs !" De agent: "Mais Mama, tu dois payer! J'ai besoin de l'argent pour acheter à manger!" Henriette: "Si tu demandes poliment, je pourrais te donner quelque chose." De agent: "Hm, merci Mama." Ferme madam, die Henriette!

Na de formaliteiten belt Yves de rector op. Tien minuten later worden we opgehaald, nemen onze bagage mee van bij de Cessna en vertrekken naar de woning van de rector, Abbé Jean-Adalbert Nyeme Tese, waar we zullen overnachten. Voor het avondmaal drinken we een aperitiefje: martini, porto of bier. De rector roept zijn meid met een belletje (remember de serie Upstairs-downstairs). Bij het avondmaal drinken we Franse rode wijn. De wat vieze smaak is hiermee uit onze kelen verdwenen. Dagelijks drinkbaar gemaakt water drinken, veroorzaakt die vieze smaak. De rector is een ware talenknobbel. Hij was dan ook geruime tijd in Europa: België, Duitsland, Frankrijk, Zwitserland en Italië, met de talen van die landen heeft hij geen enkel probleem. Hij reist minstens een keer per jaar naar Zwitserland, zijn Duits is dan ook beter dan zijn Nederlands. Hij werkt nauw samen met enkele Zwitserse organisaties om zo zijn univer-

siteit vooruit te helpen. De universiteit van Kananga is nog jong, twaalf jaar, en heeft slechts acht faculteiten waaronder geneeskunde, informatica en rechten in Kananga. Ook in Kabinda is er een afdeling van de universiteit waar onder meer economie en pedagogie onderwezen wordt en in Tshumbe waar de eerste cyclus geneeskunde gegeven wordt. Ook Kananga heeft geen lopend water. Alle sanitair is aanwezig maar het toilet doorspoelen doe je met een emmer water, een douche nemen met een emmer met sproeier of een emmer met water en een grote beker, in de badkuip.

Bij een glas rode wijn bekijken we het avondnieuws op RTBF. De situatie in Oost Congo is nog altijd heel benard en Karel Degucht moet zich in de Kamer verantwoorden voor vermeende voorkennis bij de verkoop van Fortisaandelen door zijn vrouw en enkele familieleden. We zien ook dat er gisteren erge onweders met hevige regenval geweest zijn in Kinshasa. Er stond tot zestig centimeter en meer water in sommige straten. Huizen werden weggespoeld, er zouden honderd doden zijn en een aantal vermisten. Er waren elektriciteitspannes en kortsluitingen.

Noot dd. januari 2009

Na zijn terugkeer uit Katako-Kombe vertelde Dr. Devriendt mij dat het rubbervlechtwerk van de automatische poorten het niet langer dan twee dagen uitgehouden heeft. Er zal daarvoor dus een andere oplossing moeten gevonden worden.